

İYİ İNSAN OLMANIN ASLI NEDİR?

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Elhamdülillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn senedinâ ve mededinâ üsvetün el haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-ceza.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-kitâbi kitâbullâh ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

Tamâmü'l-birri en ta'mele fi's-sırri amele'l-alâniye.

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada,

âhirette üzerinize olsun. Rabbimiz iki cihanda cümlemizi bahtiyar eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hazretlerinin sözleri beşer sözlerinin en kıymetlileri, en asilleri, en faziletlieleri olduğu için, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri başımızın tâcıdır, onları okuyoruz.

Bugün okuyacağım hadîs-i şerîfler, *Râmûzü'l-ehâdîs* kitabınının 257. sayfasındadır.

Metinlerini merak edenler, bantlara alındığı zaman aslını tahkik etmek isteyenler yerini bilsin diye söylemiş oluyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasını ve izahını yapmaya başlamadan önce, başta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in ruh-u pâkine hediye olsun diye, sonra onun mübarek âl'inin, ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyemizin, evliyâullahın, salihlerin, velîlerin ruhlarına; âhirete göçmüş olan ana baba, dede nine, ecdâd, ceddât, akrabâ u taallukâtımızın, ahbabımızın ruhlarına hediye olsun diye; bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan hadis alimlerinin, râvilerinin ruhları

şâd olsun, ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeleri Allah yolunda cihat edip, fethedip bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan mübarek dedelerimizin ruhlarına hediye olsun diye; şu caminin yapılmasına, yaşamasına sebep olanların geçmişlerinin ve kendilerinin dünya ve âhiretleri mâmur olsun diye; uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelen siz değerli kardeşlerimizin bütün geçmişlerinin ruhları şâd olsun ve Allah vücutlarınıza afiyet versin, iki cihanda aziz ve bahtiyar olun diye bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı şerîf* okuyup o büyüklerimize, geçmişlerimize bağışlayıp öyle başlayalım.

Metnini okumuş olduğum birinci hadîs-i şerîf, Ebû Âmir *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiştir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bu hadîs-i şerîfinde çok mühim bir ahlâkî temel esası bize bildiriyor. Buyuruyor ki;

تَمَامُ الْبِرِّ أَنْ تَعْمَلَ فِي السِّرِّ عَمَلَ الْعَلَانِيَةِ

Tamâmü'l-birri en ta'mele fi's-sirri ame'l-alâniye.

Bir ahlâkî temel kâidesi.

“*Birrin* tamamı...”

Birr, iki ‘r’ harfiyle, iyilik demek. İyi olan kimseye *berr* derler. Çoğulu *ebrâr* gelir. Ebrâr kelimesini biliyorsunuz. Yani iyi, mübarek, salih insanlar demek. Anne babasına iyilik yapana da *berr* derler. *Berren bi-vâlideyhi*; annesine babasına karşı iyi evlatlık yapan kul demek. *Birr ü takvâ* tabirinden bilirsiniz, takvâyâ yakın bir mefhumdur bu. Yani iyilik ve Allah korkusu, sakınma, çekinme duygusu, takvâ birbirini meydana getiren, destekleyen duygular olduğu için... Korkan, kötülük yapmaktan sakınan iyi insan oluyor. O bakımdan takvâ duygusuna sahip olan iyi insan oluyor. *Birr* yapmaya, iyilik yapmaya uygun bir insan haline geliyor. Onun için *birr ü takvâ* diye beraber tabirde de geçer, *birr ü takvâ* sahibi olmak diye. Buralardan hatırlayacağınız bir kelime olmuş oluyor.

Bu iyilik Allah’ın sevdiği bir vasıf. İyi insan olmak, iyilik yapıcı bir insan olmak güzel bir şey.

Bunun tamamı nedir?

İyi insan olmanın aslı, kökü, tam yüzde yüz olması. Musikî tabiriyle “dört dörtlük”

diyorlar. “Dört dörtlük” bir musik tabiridir. Tam demek o da, tam nota demek. Yüzde yüz, o da bir nispet kelimesidir.

Bunun tamamı, yüzde yüzü, en iyisi nedir?

En ta'mele. “Senin işlerini, icraatını yapmandır.” *Fi's-sırri.* “Gizlide.” *Amele'l-alâniye.* “şikre yaptığın işi yapmandır.”

Gizlide de şikre yaptığın işi yapman, iyilik vasfının tam mkemmел şekli demektir. Şimdi bu ne demek? şikrede, herkesin gördüğü yerde, açıklıkta, kalabalıkta yaptığın Şeyi tenhada da yapmak iyilik duygusunun tamamıdır, en mkemmел derecesidir.

Ne demek?

İnsanlar insanlardan çekinirler. Mesela yalnızken burnunu karıştırır da insanların yanında utanır. Basit bir Şey ama o zaman utanır. Yalnızken yan gelir yatar, savruk yatar, devrik yatar ama birisi geldiği zaman toparlanır. Kendi başına buyruk olduğu zaman bir Őarkı türkü tutturur da birisi olduğu zaman kendisini tutar. Yani tek başına olduğu zaman biraz gevşiyor. Vidalar gevşiyor, kideler biraz sulanıyor, nefsin hakimiyeti biraz daha

fazlalaşıyor, keyif fazlalaşıyor. Keyfî olarak, zevkî olarak lâubâlilik artıyor. Daha lâubâli olur. Ama başkalarının yanında olduğu zaman lâubâlilik azalır, o yanında bulunan insanın makamına, mertebesine göre de iş daha ciddileşir, daha ciddileşir, daha ciddileşir, nihayet kazık gibi durmaya kadar gelir. Kıpırdamaz yani. “Rahat” demedikçe yerinden kıpırdamaz; direk gibi durur, kıpırdamaz, heykel gibi durur.

Neden?

Çok hürmet ediyor, karşısındaki şahıs makamı çok yüksek bir kimse olduğundan, âmir olduğundan, komutan olduğundan “hazır ol” vaziyetinde duruyor.

Demek ki insanlarla olduğu zaman onun mevkiine, makamına, rütbesine, derecesine, yakınlığına göre, hiç rütbesi olmasa bile yine de başkaları dedikodu yapar, ayıplar diye kendisine çekidüzen veriyor, dilini tutuyor, kendisine hakim oluyor. Ama tek başına olduğu zaman gevşiyor, yapıyor. Başkasının yanında yapmadığı şeyi gizlide yapıyor. Günahı yapıyor, nefesine uygun işi yapıyor, şeytana uygun işi yapıyor.

Olmadı. İkili oldu bu. İnsanlardan korktuğu için yapmadığı hataları, kusurları yalnız kaldığı zaman yapıyor.

a. İsan Hiçbir Zaman Yalnız Değildir

E peki sen şimdi yalnız mısın aslında?

Derviş olan, yani imanı kâmil, sağlam olan insan bilir ki insan yalnız olduğu zaman yalnız değil. Yani söz gelişi biz “yalnız” diyoruz ama yalnız değil ki insan!

Hatta şeyh efendinin birisi müritlerini imtihan etmek istemiş, bakalım dervişlikleri, imanları tam sağlam mı, zihniyetleri iyice yerli yerine oturmuş mu diye. Demiş ki;

“Alın şu tavuğu, kimsenin görmediği bir yerde kesin.”

Herkes bir tavuk, piliç vermiş. Herhalde kalabalık, ziyafet olacak, herkes kesecek, demek ki tavuğu da çok, ikram edilecek. Herkes tavuğu kesmiş, gelmiş. Bir tanesi kesmeden gelmiş, elinde tavuk geri dönmüş.

“Evladım sen niye kesmedin tavuğu?”

“Efendim! Siz ‘Kimsenin olmadığı yerde kesin.’ dediniz. Ben nereye gittiysen Allah’ı

gördüm. Her nerede isem yalnız olmadığımı hissettim.”

“Tamam, sen kazandın imtihanı.” demiş.

Âyet-i kerîmede yok mu?

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ

Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm. “Her nerede olsanız Allah sizinle beraber.”¹ denmiyor mu?

Deniliyor.

Sonra, her insanın en aşağı iki omzunda iki melek olduğunu herkes bilmiyor mu? İşlerimizi yazan, günahlarımızı, sevaplarımızı yazan melekler var mı yok mu?

Var. *Amennâ ve saddaknâ.*

Nerede?

İşte buralarda bir yerlerde. Sağdaki iyilikleri yazıyor, soldaki kötülükleri yazıyor. Sağdakinin rütbesi daha yüksek, buradakine “Dur!” diyebiliyor, “Bekle biraz.” diyebiliyor.

كِرَامًا كَاتِبِينَ. يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

¹ 57/Hadîd, 4.

*Kirâmen kâtibîne ya'lemûne mâ
tef'alûn.*²

إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

*İnnâ künnâ nestensihu mâ küntüm
ta'melûn.*³

Bu bildiğimiz bir şey.

Sonra, insanın her uzvunda, her eklemünde, her âzâsında melek var. Vücut kendi kendine duramıyor, meleklerin korumasıyla durabiliyor. Yani vücut muazzam bir varlık, bir kâinat, bir âlem.

Kaç tane hücre var?

“Nereden bileyim hocam, git işine, hücreler sayılır mı?”

Milyonlarca, milyarlarca hücre var. Beyinde şu kadar, böbrekte bu kadar, ciğerde şu kadar... Doğuyorlar, yaşıyorlar, ölüyorlar, değişiyorlar.

Hani eski Es'ad?

İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn.

² 82/İnfitar, 11-12.

³ 45/Câsiye, 29.

Benim on sene önceki hücrelerimden kaç tanesi kaldı vücudumda?

Tırnaklar uzuyor, kemikler değişiyor, giren giriyor, çıkan çıkıyor, gelen geliyor, giden gidiyor, deriler değişiyor. Güneşte yandığımız zaman derinin değiştiğini anlıyoruz da başka zaman bilmiyoruz; her şeyimiz değişiyor. Değişiyor, tazeleniyor. Ve devamlı... Muazzam, muhteşem mekanizma...

İnsan, vücudunu hakkıyla bilse hayran olur, tam mü'min olur, tam âşık-ı sâdık, has müslüman olur.

“Kendini bilen Rabbini bilir.”

Çeşitli izahları var. Vücudunu iyice bilersen, bu vücudun nasıl yaratıldığını, nasıl çalıştığını bilersen Rabbini bilirsin.

Men arefe nefsehû fe-kad arefe rabbehû.

Rabbini bilir.

Vücudumuzda melekler var. Allah yanımızda, şah damarımızdan bize daha yakın. O halde biz hiçbir zaman yalnız değiliz. O halde edebi olan, yalnız olduğu zaman da

günah işlemez, hata işlemez, gevşemez, kusurlu iş yapmaz. Bak, küçücük kelime ile cihanlar dolduracak kadar güzel bir mânayı Peygamber Efendimiz ifade etmiş.

Şunu hepimiz defterimizin başına yazsak, aklımıza yerleştiresek, gönlümüze yerleştiresek ve şu hadîs-i şerîfin ışığı ile yaşasak, yürüsek, işlerimizi yapsak ne güzel olur.

Tamâmü'l-birri en ta'mele fi's-sırri amele'l-alâniye. “İyiliğin en yükseği, doruk noktası, tamam olması, yalnızken de kalabalıkta olduğun gibi işler yapabilmendir.”

Kalabalıkta gösteriş için güzel şeyler, giyim kuşam, taranmak, süslenmek, donanmak, boyanmak, tıraş olmak, neden?

Dışı süslemek, zahiri süslemek. E zahiri süslüyorsun, için harap. Halka karşı iyisin, gülüyorsun, tebessüm, yalancı gülücük filan ama içeriden kızgın. Halkın yanında melek gibi, evde barut gibi.

“İl eyisi, ev ağusu.”

Ellere karşı iyi, evde zehir zemberek.

Olmadı.

Demek ki tutarlı deęil. Ayarı eksik, kusur var, imanı zayıf, řuuru eksik, řuur seviyesi dūřuk, iyilik derecesi tam iyi deęil, kusurlu, kalitesi tam deęil.

Neden?

İnsanların karşısında insanlardan çekiniyor, yapmıyor; yalnız kaldığı zaman veryansın, paldır küldür her şeyi yapıyor. Yalnız kaldığı zaman da yapmayacak. Çünkü yalnız kalmıyor. Çünkü gören var. Neler neler var. Ona göre insanın her işine dikkat etmesi lazım.

Bu ders, bu prensip, bu düşünce, bu zihniyet tarikatın, tasavvufun temel düşüncelerinden biridir.

Öyle büyüklerimiz var ki gece ayak uzatarak uyumamışlar. Bana göre biraz fazla gibi geliyor şahsen, zayıf olduğumdan. Ama “Ayağımı ben Allah’ın huzurunda nasıl uzatırım, edepsizlik olur.” diye ayağına ip bağlamışlar, biliyor musunuz? Dizlerini büküp ip bağlamışlar veya büküp dizlerine kuşak geçirmişler; ayağımız uyuduğumuz zaman farkına varmadan uzanmasın, uzanmak saygısızlık diye. Tabii biz bu kadarını tabiiliğin

biraz ötesinde gördüğümüz için, tahammül edemeyeceğimiz için uygun görmüyoruz ama bu kadar edebe riayet etmişler. O kadar yalnızken de Allah'ın kendilerini gördüğünü bilmişler, ona göre hareket etmişler. Çok önemli, çok mühim bir duygudur bu.

b. Ebrar Kullardan Olmak

Aman siz de ebrardan, Allah'ın iyi kullarından olmak istiyorsanız;

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا

*Inne'l-ebrâre yeşrebûne min ke'sin kâne mizâcuhâ kâfûrâ.*⁴ Cennetin içine girip de böyle kâfûrlu, hoş kokulu ikramlara mazhar olmak istiyorsanız, ebrardan olmak istiyorsanız yalnızken de iyi insan olun. İnsanların karşısında iyi insan oluyorsunuz, yalnızken de iyi insan olun. Çünkü yalnız değilsiniz. Hakiki iman o. Tasavvufun özü, esası bir bakıma bu.

İkinci hadîs-i şerîf:

تَمَامُ الرِّبَاطِ أَرْبَعُونَ يَوْمًا وَمَنْ رَابَطَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا
لَمْ يَبِعْ وَلَمْ يَشْتَرِ وَلَمْ يُحْدِثْ حَدَثًا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ
كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

Tamâmü'r-ribâti erbaûne yevmen ve men râbate erbaîne yevmen lem yebi' ve lem yeşteri ve lem yuhdis hadesen harace min zünûbihî ke-yevmi veledethü ümmühû.

Ebû Ümâme hazretlerinden Taberânî hazretlerinin nakil ve rivayet eylediği bir hadîs-i şerîf.

Ne demek mânası?

Tamâmü'r-ribâti. “Rıbatın tamamı, en faziletli şekli...”

Nasıl *birr* kelimesini izah etmişsek *ribat* kelimesini de izah edeceğiz.

“Rıbatın tamamı, *erbaîne yevmen* kırk gündür.”

Rıbatın en faziletli şekli, tam şekli, yüzde yüz şekli, dört dörtlük şekli, eksiksiz, kusursuz şekli kırk gündür.

Men râbâte erbaîne yevmen. “Kim kırk gün murâbıtlık yaparsa, murâbata yaparsa.” *Lem yebi’ ve lem yeşteri.* “Satış yapmıyor, alış yapmıyor.” *Ve lem yuhdis hadesen.* “Bir günah da ortaya koymuyor, günah da işlemiyor, alış veriş de yapmıyor.” *Harace min zünûbihî.* “Günahlardan sıyrılır, çıkar.” *Ke-yevmi veledethü ümmühû.* “Annesinin kendisini doğurduğu gündeki gibi günahlardan sıyrılır çıkar, temiz olur, hiç günahı kalmaz.”

“İnga!” diyen mâsum, suçsuz, günahsız bir bebek gibi tertemiz olur.

Nedir bu murâbata, rıbat yapmak, onu izah edelim.

Kırk gün kim murâbata yaparsa günahlarından sıyrılıp çıkıyor, annesinden doğduğu zamanki bebeğin mâsum, suçsuz, günahsız olduğu gibi. Veyahut da şöyle de anlayabiliriz: Çocuk anne karnı ayrı bir âlem, dünyaya doğuyor, ayrı bir âlem; o âlemden bu âleme bir doğuşla meydana geliyor. Sanki kırk gün murâbata yaparsa bir âlemden bir başka âleme geçmiş gibi, kendisine yeni bir dünya başlamış oluyor, yeni bir hayat, pırıl pırıl,

tertemiz bir hayat başlamış gibi oluyor.
Benzetmeden bu mâna da seziliyor.

Bu murâbata dediğimiz iş nedir?

Rıbat ve murâbata, ikisi de mastardır.

Râbata, yurâbitu, murâbitun, murâbatun, murâbatatun ve rıbâtun.

Mufâ'ale bâbından mastar.

Ne demek?

Hudutların nöbet tutulma kalelerinde, mahallerinde nöbet tutmak demek.

Rabata bir şeyi rabdetmek deniliyor; *râbata* da hududa gidip, bir kaleye girip kendisini oraya rabtedip bekçi olarak duruyor. Harp yok, harp ihtimali var; düşman yok belki ama düşman gelmesin diye beklemek var. Gelirse çarpışacak, gelmezse duracak. Hudutta bekçilik yapmış olacak. Buna *murâbata* veya *rıbat* deniliyor. Mastar olarak. O durulan mahalle de, o yere de, o kale veya müstahkem mevki neresiyse, oraya da *rıbat* adı verilmiştir. Yani mahal de o isimle anılmış, rıbat yapılan yere *rıbat* denmiş. Murâbata yapılan, murâbitlik yapılan yere aynı zamanda *rıbat* denmiş. Yani o işin yapıldığı mahal

demek; nöbet tutulan müstahkem mevki, tahkimli gözetleme yeri, kale veya bir bina veya bir şey.

İslâm'da Allah'ın rızası için, Allah'ın dininin yücelmesi için, Allah'ın kullarının kâfirlerin hücumundan korunması için, zulmün ortadan kaldırılması için, mütecâviz kâfirlerin cezalandırılması için cihat etmek vardır. Buna *cihat* da derler, *kıtal* de derler, *gazâ* da derler. *Gazâ*, *gazavât*, *megâzi* yani gazi olup, gidip düşmanla savaşmak. *Kıtal*; o seni öldürmeye çalışıyor, sen onu öldürmeye çalışıyorsun. Yani silahlar elde, öldürmek kastiyle birbirine hücum etmek. *Gazâ* veya *cihat*. Bir de *rıbat* var, *murabata* var; düşmanla doğrudan doğruya savaşma yok ama savaşmanın yerinde, hududunda, düşmanın gelmesi muhtemel olan yerde bekçilik yapmak. Bu da çok sevap. Savaşmak da sevap, gazilik de sevap, şehitlik de çok sevap, *kıtal* da sevap, *cihat* da sevap, mücahitlik de sevap, *murâbıtlık* da sevap. Çünkü *murâbıtlar* *rıbatlarda* *murâbata* yapmasa, yani oralarda bekçilik, gözcülük yapmasa ne olacak? Düşman bir yerden sızacak, müslümanları baskın yapacak, öldürecek.

Mesela senelerce önce Dirina köprüsü faciası oluyor. Bosna-Hersek'teki kardeşlerimiz bir bayram namazı kılarken, Sırp'lar bir saldırıyorlar, hepsini kesip kesip Dirina nehrine atıyorlar. Bak, sürüyü bekçisiz, çobansız gördüler mi düşman nasıl saldırıyor?

Ne yapmak lazım?

Saldırma ihtimali olan yerde dizilip, silahlanıp beklemek lazım. Bekliyorsun, bir şey yok; tabii düşman korkuyor, gelemiyor. Sen bekliyorsun diye gelemiyor. Savaş yok ama asker olmasa, bekçi olmasa neler olur bak o zaman görürsün.

Biz aile kampı yaptık, gittik, yaylada arkadaşlarımız tüfekleriyle nöbet tuttular. Öğrensinler, alışsınlar diye. Benim de hoşuma gitti. Geceleyin buz gibi soğukta kürklerini, elbiselerini, yünlerini giydiler, ellerinde fenerler, çifteler, etrafta dolaştılar. Yani içeride 175, 200 kişi var; domuz gelir, kurt gelir, çakal gelir, hırsız gelir, arsız, yüzsüz gelebilir; nöbet tuttular.

Bu hudutlarda nöbet tutmaya *murâbata* veya *rıbat* deniliyor. Bunu yapan insana da

murâbıt deniliyor. Çoğulu *murâbıtîn*. Bu çok sevaptır.

Peki kaç gün dursun?

Bunun en faziletli miktarı kırk gün durmaktır. Yani bir gün durup gelmek değil de kırk gün gidip de orada beklerse...

Tamamü'r-rıbâti erbaûne yevmen. Kırk gündür. Kırk gün gidecek orada, bir ay geçiyor, on gün daha geçiyor, kırk gün orada bekçilik yapıyor.

Sen kırk gün bekçilik yaparsın, arkadan ben giderim kırk gün bekçilik yapar, arkadan öteki arkadaş gider kırk günlük bekçilik yapar, bu iş hallolur gider.

Yani hudut karakolları, müstahkem mevkiileri nöbetçisiz, mücahitsiz kalmaz. Düşman da gelemmez. Gelirse, geleceği varsa göreceği var. O zaman çarpışacak insan olur.

Tabii kırk günün neden olduğunu da söyleyeceğim.

Kırk gün ama Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'in şartı var. Kırk gün ama;

Lem yebi' ve lem yeşteri ve lem yuhdis hadesâ. “Alış yapmayacak, satış yapmayacak, bir günah da işlemeyecek, bir kötülük de ortaya çıkartmayacak.”

Demek ki bu ifadeden sezinliyoruz ki bazı insanların maksadı murâbıtlık yapmak filan değil; ticaret. Nasıl camiye cemaat çok toplanıyor diye satıcılar da kapıya toplanıyor. Nasıl hacca millet gidiyor diye dünyanın her yerinden mal geliyor, satış oluyor.

Hatta hacıların bir kısmı oraya mal götürüyorlar, halı, kilim, eşya götürüyorlar, satıyorlar, alıyorlar, ticaret yapıp geliyorlar. “Oh kâr da ettik, hacı da olduk.” diyorlar, değil mi?

Bazen kalabalık olan yere insanlar başka sebeplerle gider. Tamam.

“Bu kalenin içinde 300 tane murâbit var, ben de çuvallara malzememi doldururum oraya götürürüm, hem satarım, hem cebime paraları atarım, hem kırk gün orada yatarım, hem de sevapları sevaplarıma katarım, eve neşeli neşeli türkü tuttularak dönerim.”

İyi ama Peygamber Efendimiz diyor ki;

Lem yebi' ve lem yeşteri ve lem yuhdis hadesâ. “Satış yapmayacak, alış yapmayacak, bir kötülük ortaya çıkarmayacak, bir karışıklık, kargaşa da orada yapmayacak.”

Demek ki alış veriş için gitmeyecek. Maddî kâr için gitmeyecek. Orası kârlı olabilir, kalabalık olabilir. Belki orası kalabalık olduğu için düşmanın tüccarı da oraya mal getiriyordur. Orası bir ticaret yeri gibi de oluyordur.

Nasıl şimdi hudut kapılarından; Sarp kapısından 900 bin turist gelmiş bu tarafa.

Niye geliyor?

Bavul ticareti için. Bavulunun içine ne varsa dolduruyor, getiriyor, burada Rus pazarı denilen yerlerde satıyor. Cebine paraları dolduruyor, götürüyor. İşine geliyor. Halıları yükleniyor, alış veriş yapıyor. Yani kalabalık yerde ticaret oluyor. Nerede kalabalık varsa orada alış veriş oluyor, bazı insanlar bu işlerden kâr ediyorlar.

Alış yapmayacak, satış yapmayacak. Bir de orada kırk gün kalıyor ya; kimisi huysuz olur, geçimsiz olur, kavgacı olur. Onun

burnuna bir yumruk, ötesine bir tokat, berikisine bir sille, hır hır hır, gür gür gür, dır dır dır...

“E be adam! Keşke buraya gelmeseydin. Sen geldikten sonra ağzımızın tadı kaçtı, huzurumuz kalmadı, ibadetimizi senin yüzünden yapamıyoruz. Her gün bir olay çıkartıyorsun be adam! İnsafın yok mu?” derler.

Günah işlemeyecek, alış yapmayacak, veriş yapmayacak. O zaman işte anasından doğmuş gibi olur. Demek ki şartları bu. Yani maddî menfaat için yapmayacak. Bir de başkalarına zarar vermeyecek. Günah işleyip de başkalarına kötü örnek olmayacak veya ortaya kötülük çıkartmayacak.

Böyle yaptığı takdirde annesinden doğmuş, pırıl pırıl, günahsız bir insan gibi oluyor. Sevabı çok oluyor. Günahları affolmuş oluyor.

c. Kırk Günün Mahiyeti

Niye kırk gün?

Bunun için büyüklerimiz, evliyâullah, kitaplarımızda işaretlerde bulunmuşlardır,

yazmışlardır, söylemişlerdir. İnsanın vücudundaki pislikler kırk günde gidiyor, insandaki değişme kırk günde olabiliyor. Onun için bu kırk gün yapılmış. Kırk günle ilgili;

“Kim kırk gün Allah için halisâne, muhlisâne kendisini ibadete verirse gönül gözü açılır, gönlünden diline hikmet pınarlarından şırıl şırıl hikmetler akmaya başlar.” diye hadîs-i şerîfler var.

Bir günde olmuyor, iki günde olmuyor, üç günde olmuyor, kırk gün geçince oluyor. Yani bir insanın tabiatının değişmesi...

Sonra, başka hadîs-i şerîflerden biliyoruz; “Bir insan haram lokma yese” diyor Peygamber Efendimiz, “kırk sabah namazı kabul olmaz.”

“Kırk sabah.” Orada da kırk var. Demek ki kırk günde değişme oluyor. Demek ki buraya girecek adam, günah işlemeyecek, helal lokmayla kırk gün gidecek, üzerindeki günahların gitmesi için gerekli müddet geçmiş olacak. O bakımdan böyle söylenmiş.

Tabii işin bir böyle anlaşılması mümkün, yani sırf askerlik işi, sırf savunma işi, sırf hudut bekçiliği işi, askerlerin işi anlaşılabilir, bir.

Bir de mânevî bir rıbatlık, murâbıtlık vardır. O da iç âleminde, insanın en büyük düşmanı olan şeytanın ve nefsin insana zarar vermemesi için iç âlemini gözlemek.

Sen şimdi hudutta niye bekliyordun?

“Ermenisi, Yunanlısı, Bulgarı, Sırpı hücum etmesin diye bekliyordum hocam.”

Tamam. Peki bir caminin bir köşesine girsen, kırk gün “nefsini şeytan musallat olmasın” diye, “nefsin hevâsı gelip onu meşgul etmesin” diye korusan, kırk gün onu savunsan, o da bir mânevî rıbat oluyor. Hani biliyorsunuz, tarikatte, tasavvufta *erbaîn*, çile, halvet denilen bir ibadet şekli var. Kırk gün insan zikirle, tesbihle, Kur’ân-ı Kerîm’le, ibadetle camide Allah’ın rızasına uygun vaktini geçiriyor, geçiriyor, geçiriyor; öyle bir kimse “Halvete girdi.” diyoruz. Kırk gün ibadet ediyor, ondan sonra çıkıyor.

Mesela Eşrefoğlu Rûmî hazretleri mânevî işaretleri almış, mânevî terbiyesi için ailesi,

çoluk çocuğuyla Suriye'nin Hama şehrine kadar bineğiyle, topraklar içinde yürümüş, gitmiş. Yolların meşakkati ne kadar zordur kim bilir, şimdiki gibi lüks, üç yıldızlı, beş yıldızlı oteller yok. Belki parası yok, yoksul. Belki bebek ağlıyor, mama yok. Belki -istediği zaman- yiyecek yok. Belki çok kere aç vakit geçiriyor. Hama şehrine, mürşid-i kâmilinin huzuruna varmış, elini öpmüş;

“Maşaallah evladım, pek güzel. Gel bakalım, hoş geldin, sefa geldin. Gir bakalım halvete...”

Hop, Eşrefoğlu Rûmî hazretlerini halvete sokmuş.

Çoluk çocuk ne olacak?

Eh, misafir etmişler öbür tarafta, onu düşünmemiş. Kırk gün orada -geceleyin- ibadet etmiş, ondan sonra çıkmış. Kırk gün bu; bir ay geçiyor, bir on gün daha geçiyor. Kırk gün, düşünün, kolay değil. Ondan sonra;

“Aferin, maşaallah evladım, halvete sana epeyce yaramış. Hadi bakalım, bir daha gir.”

Cup, bir kere daha halvete. Kırk gün daha. Kırk, kırk daha seksen eder.

“Üç aya yaklaştı hocam.”

Oradan da çıkmış.

“Maşaallah, maşaallah, pek nurânîleşmişsin, melek gibi olmuşsun. Hadi bir daha gir.”

Cup, bir daha. 120 gün, dört ay peş peşe çile çekmiş. Karanlık bir yerde ibadetle, Kur’an’la, zikirle, zikrullahla, fikrullahla, tefekkürle, murakabeyle meşgul olmuş. Ondan sonra çıkmış ortaya bir mübarek zât. Bir başka insan olmuş.

“Hadi evladım, olmuşsun, tamam, için dışın pırıl pırıl olmuş, tertemiz olmuşsun. Seni falanca yerde görevlendirdim, git orada müslümanları ikaz eyle, irşat eyle, doğru yola davet eyle.” diye Eşrefoğlu Rûmî’yi İznik şehrine göndermiş.

Orada Eşrefoğlu Rûmî hazretleri insanları terbiye etmiş, irşat etmiş; nefislerini öğretmiş, şeytanın hilelerini öğretmiş, kötü huylarını arındırmanın yollarını göstermiş, Allah’ın sevgili kulu olmanın yollarını öğretmiş. Çok güzel eserler yazmış. *Müzekki’n-nüfûs* yani “nefisleri terbiye edici,

tezkiye edici kitap” mânasına. Güzel bir kitap yazmış, terceme edilmiş. Şimdi bile zevkle okuyoruz, ne kadar mübarek bir insanmış diye seviyoruz. İlâhilerini bilirsiniz, Eşrefoğlu Rûmî hazretlerinin ne güzel ilahileri vardır.

Ey Allahım beni senden ayırma,

Beni senin cemâlinden ayırma,

Balığın cânı su içinde diridir,

İlâhî balığı gölden ayırma.

Mesela o ilâhi onun.

Demek ki halvetlerden sonra oluyor bu iş. Demek ki bir, hudutta gidip düşman askeri gelmesin diye beklemek var. Buna maddî, görünen, askerî rıbat diyelim. “Rıbat” veya “murâbata” diyelim. Türkçesi daha iyi anlaşılın diye “murâbıtlık” diyelim. Çünkü rıbat sözü kale, müstahkem mevki mânasına da kullanıldığı için...

İkincisi; mânevî murâbıtlık, mânevî rıbat, mânevî murabata. O da girip bir ibadethânedeki kırk gün halvet çekmek. Kırk gün, erbain, çile dediğimiz ibadetle meşgul olma işini yapmak mânasına gelebilir. O zaman da düşman gönüle giremez. Gönülü düşman istila

edemez. Şeytan gönüle vesvese veremez. Nefis hevâ askerini gönle salıp da insanı nefsin esiri haline getirmez. İnsan nefsin, şeytanın oyuncağı, maskarası olmaz. İşin bir de o tarafı var. O dervişlik, bu askerlik. Dervişlik, mânevî askerlik. Ötekisi bayağı bildiğimiz askerlik.

Evet, bu da güzel oldu.

“Peki şu anda bu hadîs-i şerîfi uygulamak istesek, biz ne yapalım hocam? Her duyduğum hadîs-i şerîfi yapmak isteyen bir insanım, ne yapayım ben?”

Eh rahatlıkla mânevî murâbıtlık, dervişâne murâbıtlık yapılabilir. Ötekisi de, tabii şimdi resmî bir şeye bağlanmış, askerlik çağı var, askerlik çağı olduğu zaman gidiyorlar. Askerlik çağından çıktığı zaman “çağ dışı” diyorlar, insanı almıyorlar. Onların yanına yanaşsan o da olmuyor. Ama yine de muhtelif yerlerde müslümanlarla kâfirler arasında mücadele ve cihat olduğu için murâbıtlık imkânı vardır. Azerbaycan’da, Abhazya’da, Sırbistan’da, Bosna-Hersek’te vardır; muhtelif yerlerde yine askerî murâbıtlık da olabilir.

Selamlaşmanın Tamamı Eli Tutarak
Selamlaşmaktır

d. Gelelim üçüncü hadîs-i şerîfe:

تَمَامُ التَّحِيَّةِ الْأَخْذُ بِالْيَدِ وَالْمُصَافَحَةُ بِالْيُمْنَى

*Tamâmü't-tahiyyeti el-ahzu bi'l-yedi
ve'l-musâfahatü bi'l-yümnâ.*

Bu hadîs-i şerîf, müslümanın müslümanla selamlaşmasıyla ilgili. Ebû Ümâme hazretlerinin rivayet ettiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri diyor ki;

Tamâmü't-tahiyye. “Selamlaşmanın tamamı, yani en mükemmeli, dört dörtlüğü, en güzel olanı.” *el-Ahzu bi'l-yed.* “Eli tutmaktır.”

Mesela, bir insana geldin, *selâmün aleyküm* dedin, karşısında durdun; *aleyküm selam* dedi, o da cevap verdi. Veyahut ve *aleyküm selam* dedin veya *aleyküm selam ve rahmetullâh* dedin. Bu sözle bir selamlaşma oldu.

Esselâmu aleyküm.

Ve aleyküm selam.

“Hoş geldin.”

“Hoş bulduk.”

Tamam, bu sözlü bir şey. Ama *tamamü't-tahiyye* selamlaşmanın tamamı, *el-ahzu bi'lyed* eli tutmaktır. Eli tuttu mu daha tamam oluyor. Yani yüzde yüz oluyor, dört dörtlük oluyor.

Ve'l-musâfahatü bi'l-yümnâ. “Sağ elle musafaha etmektir.”

Tahiyye, aslında “hayat” kelimesiyle ilgilidir. “Hayat” kelimesi yaşamak demek. Yaşayan kimseye *hayy* derler. Ölen kimseye *meyyit* derler. *Hayy* ve *meyyit*.

Peygamber Efendimiz vefat ettiği zaman Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz hazretleri gitmiş başucuna, açmış yüzünü, ağlayarak bakmış;

Tıbte hayyen ve meyyiten yâ Resûlallah. “Yaşarken de mübarektin, hoştun, vefatında da hoşsun.” demiş.

Yani “Her hâlin, siman nur, güzel.” demek istemiş.

Hayy, çoğulu *ahyâ* gelir, canlılar demek. *Meyyit*, *emvât* gelir, yani ölüler demek.

Tahiyye kelimesi *hayat* kelimesinden niye gelmiş? *Tahiyye*, *tef'îl* bâbındandır, niye gelmiş?

Bu adam öteki adamlarla karşılaştığı zaman, esasında Araplar birbirlerine *hayyâkümullâh*, *hayyâkallâh* derlermiş. Yani “Allah sana hayat versin. Allah sana ömür versin.” Hani biz de diyoruz ya; “Beyefendi, Allah ömürler versin.” deniliyor ya. Yani hayat, ömür vermek duası olduğu için.

Selamlaşmada insan karşısına gelen bir insana bir şey diyecek, ne diyecek?

Eskiden Araplar “Allah ömür versin.” dermiş. “Ömrün ziyade olsun, yaşayasın.” mânasına. *Lâ lakîtum mâ bakîtum durren*, *hayîtum durren*. “Sağ olduğunuz müddetçe bir zarar görmeyesiniz.” diye selamda birbirlerine böyle hitap ederlermiş.

Onun için *tahiyye* selamlaşmak mânasına gelmiş. *Tahiyye* demek aslında “Hayat versin.” sözünü söylemek demek. Onu hayatlandırmak demek ama selamlaşmak mânasına geliyor.

Selamlaşmanın İslâm’daki şekli...

İnsana Allah ömür verecek, ne olacak?

İşin âhiri, sonu ne?

Yine ölüm.

Yaşayacaksın, yaşayacaksın, sonra ne olacak?

Yine ölüm.

Yaşam gaye değil ki. Onun için İslâm “Allah ömür versin”den daha güzelini söylemiş; *Esselâmü aleyküm* demiş.

Esselamü aleyküm ne demek?

“Dünyada, âhirette selametlik olasın, selamette olasın. Yani sâlim olasın; başına bir dert, üzücü bir şey gelmesin. Bahtiyar ol, hiç elem, keder görme, mutlu ol. Cennete gir, cennette de selamete er. Dünyada da başına bir bela, gam, keder, kasâvet gelmesin.” demek oluyor. Selamın güzeli o.

Selamın bir derecesi, *esselâmü aleyküm* demektir. Bundan daha güzel derecesi, *esselâmü aleyküm ve rahmetullâh* demektir. Bundan daha üstün derecesi, *esselâmü aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtühû* demektir.

Bundan daha güzel derecesi nedir?

İşte bu hadîs-i şerîfteki gibi eli tutmaktır, musafaha etmektir.

Musafaha bizde tek elle olmaz, iki elle birden olur. Karşısındakinin iki elini tutarsın, iki elinle musafaha edersin.

“Sana karşı çok halis duygulara sahibim.” gibi. Bizim selamlaşmamız böyle.

Yahudiler elle selam verirlermiş. Efendimiz; onlara benzememek bakımından “Elle selam vermeyin.” diyor. *Esselâmü aleyküm* deyin. Yakınsanız musafaha edin. Musafaha edildiği zaman günahlar dökülür.

Diyorlar ki;

“Yâ Resûlallah! Kucaklaşalım mı?”

Ancak uzaktan gelindiği zaman kucaklaşıyor. Normalde öyle cup cup kucaklaşmak yok. Öyle o kadar fazlası yok. Ama uzaktan gelmişse, hasretin çok fazlaysa, o zaman o tarzda selamlaşma da olabiliyor.

Selamlaşmada öpüşmek bilmiyoruz, yok. Fakat milletlerin arasına bu öpüşmek âdeti yayılmış. Arabistan’a gitseniz gülersiniz: Bir Yemenli bir Yemenliyle karşılaşırsa şapur şapur, şapur şapur öpüşüyorlar. Ama şappata şuppada, her tarafından... Kimisi alnından öpüyor, kimisi omzundan öpüyor, kimisi

şurasından öpüyor, kimisi burasından öpüyor... Çok öpme var. Elini tutuyor... Böyle çok öpünce “Çok seviyorum.” mânasına geliyor diye bir şeyler yapıyorlar. Yani böyle öpme yok.

Kucaklaşmada da şöyle kucaklaşma var, yanak öpmek vesaire yok. Bazıları bu öpme işini herhalde aşırı yapıyorlar. Ona lüzum olmuyor. Fazla sarılmaya da lüzum yok. Hatta “Yapmayın.” buyurmuş Peygamber Efendimiz. Ancak uzaktan geldiği zaman yapılsın.

Ama musafaha var. Musafaha olmasa da sözlü *esselâmü aleyküm ve rahmetullâhi ve berekâtühû* derse daha iyi olur.

e. Çıkarkende Selam Vermeliyiz

Bir yere girerken selam vermek var mı?

Var. Girerken *esselâmü aleyküm ve rahmetullâh* diyecek.

Çıkarken?

Çıkarken de var bizde. Bunu başkaları bilmez. Yani İslâmî selamlaşmanın usûlünü, âdâbını bilmeyen hoppala şaşırıyor. Biz kalkıyoruz;

“Arkadaşlar, Allah’a ısmarladık, *esselâmü aleyküm ve rahmetullâh...*”

Giderken selamlaşmayı anlamıyor. Gelirken de giderken de biz muhatabımıza Allah’ın selametini istiyoruz yani, güzel, hadîs-i şerîfte böyle tavsiye edilmiş. Onun için selamlaşmayı bu usul ile yapın.

Selamlaştığı zaman insanın günahları dökülür ve Allah iki tarafı da mağfiret eder.

“Günahlar kuru yaprakların rüzgarda ağaçtan dökülmesi gibi dökülür.” diye hadîs-i şerîfte bildiriliyor. Yani sen kardeşinle muhabbetle musafaha yaptığın zaman günahlar dökülür. İnsan günahlardan kurtulmuş olur.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi Efendimiz’in her haline, ahlâkına, efâline, akvâline en güzel tarzda uyanlardan böylece sevapları kazananlardan, şefaatine erenlerden, O’nunla beraber cennete girenlerden eylesin.

Fâtihâ-i şerîfe meâl besmele.

SORULAR - CEVAPLAR

Soru: Tasavvufî dersleri yapamadığımız zaman bunun kaza edilmesi var mıdır?

Cevap: Kazaya bırakmamaya çalışmak lazım. Evvelinde, günün ortasında, âhirinde, bir zamanında yapmak lazım. Yapamadığı takdirde hemen ertesi gün bile olsa en kısa zamanda yapmak lazım. Kaza olmuyor ama böyle hemen telafi etmek iyi olur.

Soru: Kardeşlerimiz bizimle itikâfa girmek istiyor.

Cevap: Geçenlerde ben korktum, itikâfa girmedim. Yani baktım bizim cami yüz bilmem kaç kişi itikâfçı dolmuş. Bana yer kalmadığı için girmedim. Girmediğime de pişman oldum. Elhamdülillah adediniz çok olduğu için bir yerde böyle itikâf yapmak da kolay olmuyor. Herkes kendi beldesindeki camide itikâfa girerse iyi olur. Hem de insanlar itikâf etmenin bir sünnet olduğunu öğrenmiş olurlar, onlara da göstermiş oluruz. Hem de kalabalığı biraz dağıtmış oluruz.

Soru: Faizsiz sistem denilen bankalara para yatırmak caiz midir?

Cevap: Caizdir. Çünkü faizsiz diyorlar, kâr ortaklığı diyorlar.

Soru: Kafamıza takılan bir sorunun cevabını ilmihalde bulamazsak nasıl davranmalıyız? Kendimiz kıyas yaparak karar verebilir miyiz?

Cevap: Veremezsiniz. Çünkü kendi reyile fetva vermek çok veballidir, çok günahtır ve çok da tehlikelidir. Müftülere sormak lazım. Müftülerin takvâ ehli, bilgili olanlarına sormak lazım.

Soru: Miftâhü'l-kulûb isimli kitaptan bazı satırlar almış. “Bunlar şirke girer mi, girmez mi?” diyor.

Cevap: Bu hususta hadîs-i şerîfler vardır. Yani bunları söyleyenler boşuna, kendiliklerinden söylemiyorlar. Evliyâullahın, kutupların, gavsların vazifeleri ile ilgili hususlarda hadîs-i şerîfler vardır. İmam Suyûtî “Bu hadîs-i şerîfler sağlamdır.” diye bir de müstakil bir risale yazmıştır. Onun için Allah bir kimseye selahiyet verirse o selahiyetini kullandırması şirk filan değildir. Mesela Peygamber Efendimiz’e selahiyet vermiş. Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve*

sellem emrediyor, nehyediyor, ahkâm koyuyor.

Şirk olmaz mı?

Olmaz.

Çünkü Allah'ın Resûlü. Allah ona o selahiyeti vermiş, onu yapsın diye peygamber tayin etmiş. Onun için normaldir.

Soru: Sizin çok fazla ihvanınız olduğunu biliyoruz. Müslümanlardan bir kişinin Kur'ân-ı Kerîm'e göre on kâfire bedel olduğuna göre biz bir milyonsak, demek ki on milyonu haklayabiliriz. Niçin bizi cihada çağırmıyorsunuz?

Cevap: Siz hazır olun da, siz asker olun da sizi çağırarak insan bulunur. Ama maalesef aziz kardeşlerim, birçok mürid aslında şeyhine tâbi değil, aslında nefesine tâbi. Şeyhinin işaretini tutan, dinleyen mürid başımızın tâcı, Allah razı olsun. Öyle müridlerle Amerika'yı fethederiz, evvelallah. Siz öyle mürid olun, söz veriyorum kuzey Amerika'yı, güney Amerika'yı fethederiz. Siz öyle mürid olun yeter ki.

Soru: Kur'an okurken ağlamak lazım. Ağlamasa bile ağlarmış gibi olmak lazım. Zikir yaparken rabbıtada -tabii rikkat gerekiyor- Bir türlü gözümde yaş gelmiyor.

Cevap: Yapmacıkla olmaz. Bunun olması için bazı şartlar var, insanın onları yerine getirmesi lazım. Mesela oruçluyken insana rikkat gelir. Oruç tutuyorsunuz, ikindide gayet rikkatlenirsiniz. Çünkü mide boşaldı, kalp feyizlendi, o zaman göz de rikkatlenir. Tok karınla, binbir meşgaleyle, ağırlıkla o duygular o kadar incelmiyor.

Yani o bakımdan oluyor. Allah yardımcı olsun, Allah güzel haller nasip eylesin.

Ama Allah isteyene istediğini verir. Ben kendim hayatımda şahidim ki Allah kullarına ne isterse veriyor. Her istediğini veriyor. Siz Amerika'yı fethetmeyi isteyin, Amerika'yı fethi de verir Allah. Ama istemiyor kimse; çalışmıyor, gayret etmiyor, vazifesini yapmıyor, ondan olmuyor.

Soru: Benim askerlik çağım geldi. Askere gitsem beni olmadık bir işte orada çalıştırırlarsa... Mesela istemediğim veya

gayr-i İslâmî bir şeyde çalıştırılırsa o zaman nasıl askerlik yapabilirim?

Cevap: Bir kere insanın neyle karşılaşacağı belli olmaz.

Biz askere niçin gidiyoruz?

“Şuradaki müslüman kardeşlerimizi koruyalım.” diye, “buradaki müslüman kardeşlerimize kimse hücum etmesin” diye. Bizim ordumuz olmasa biz burada namaz da kılamayız. “Ordu teşkilatımız, mekanizmamız, gücümüz ve kuvvetimiz olmasa” demek istiyorum. Yunanlı Trakya’dan yürür, Bulgar Kuzey’den yürür, Ermeni Van’a gelir -zaten gelmek için uğraşıp duruyor- Suriyeli Ermeniler, Süryaniler nereye kadar gelirler... Bizim bu kalabalığımız bile onları durduruyor. Biz aslında bir hizmet yapmış oluyoruz. Temenni ederiz ki herkes orada bu güzel şuura sahip olsun.

Şahsen ben kendim askere giderken Hocamız sağdı, Hocamız’ın öğleyin elini öptüm, askerlik ocağına bir saat önce gideyim diye gayret ettim.

Niye öyle yaptım?

Askerlik ocağı mübarektir, sevaptır diye.

Bu mübarekliği bazı komutanların dinsiz, densiz hareketleri, sözleri zedeliyor ama mekanizma güzel. Mekanizma esas itibariyle güzel. İyi insanların elinde güzel olur. Kötü insanların elinde kötü oluyor.

O bakımdan mekanizmanın şu andaki esas itibariyle koruyucu olması, yani 60 milyon vatandaşın yüzde doksan dokuzu müslümansa, yüzde doksan dokuz müslümanın huzur içinde ibadet ve taat yapmasını sağlayıcı bir mekanizma olduğu için o gözle, o niyetle doğru oluyor. Tabii kusurlu bir şeyi yapmamaya çalışırsınız. Allah'a dua edersiniz, yapmamaya da gayret edersiniz.

Soru: Bir yakını sinir krizi geçirmiş, psikiyatri kliniğinde yatmış. İyileşmesi için ne yapması lazım? Hâlâ hasta.

Cevap: Dua bir şifa vasıtasıdır. Kur'ân-ı Kerîm okumak şifadır. Hadîs-i şeriftir, bu. Dua edersiniz, salât-ı tefrîciye çekersiniz, Kur'ân-ı Kerîm okursunuz, Fâtiha okursunuz, İhlâs okursunuz, muavvizeteyn okursunuz. Esbâbına tevessül edersiniz, doktorun tavsiyelerini

tutarsınız. Sınırları dinlendirmeye gayret edersiniz.

“Çörek otu şifadır.” diye hadîs-i şerîflerde bildiriliyor. Peygamber Efendimiz’in tıpla ilgili tavsiyeleri var, *Tıbb-ı Nebevî* diye kitaplar bile yazılmıştır. Çörek otu yersiniz, bal yersiniz, yedirirsiniz. Allah’ın izniyle şifa olur. Bacağı kesilecek bir insan, çörek otu yemiş, ondan sonra doktorlara bir daha muayeneye gitmiş, doktorların gözleri açılmış.

“Yahu senin bacağın yüzde yüz kesilmesi gerekiyordu, ne yaptın, hangi ilacı kullandın?”

Peygamber Efendimiz’in tavsiyesi; çörek otu ölümden başka her derde devadır. Çörek otu yemiş, şifa bulmuş. Siz de öyle yapın. Bal, *fîhi şifâun li’n-nâs* âyet-i kerîmede⁵ “İçinde insanlar için şifa bulunan bir madde.” diye anlatılıyor. Halis bal bulun, çörek otuyla karıştırın, yedin. Ondan sonra, Kur’ân-ı Kerîm Allah’ın kelimeleridir. “Kur’ân-ı Kerîm bir hastalığa şifa vermezse hiçbir ilaç şifa vermez.” diye hadîs-i şerîf var. Kur’an okuyun, üfleyin; şifadır. Zaman geniş olsa

⁵

16/Nahl, 69.

bunun olmuş vakalarını anlatırım. Dua şifadır. Hz. Ömer dua edip zehir içiyor da zehir tesir etmiyor. Duanın böyle muazzam tesiri var.

Soru: Doğu ve Güney Doğu'da eşkiyâ ile çarpışarak vefat edenlerin makamı şehit makamı mıdır?

Cevap: Şehitlik makamı muhterem kardeşlerim, bir kere çarpışan kimsenin imanı ile ilgilidir. Yani çarpışan kimse mü'min ise şehittir; mü'min değilse, müslümanlarla kâfirler arasında yapılan bir savaşta müslüman ordusunda bile bulunsa şehit değildir. Bu bir.

İkincisi, yapılan savaşın, mücadelenin hak olması lazım.

Bir hadîs-i şerîf beni çok etkilemiştir. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Bir insan kendi canını kurtarmak için çarpışmaya girse şehittir. Bir insan kendi malını harâmîye, eşkiyâyâ kaptırmamak için - çıkar cüzdanını, vermiyorum- mücadele etse, ölse şehittir.” diyor.

“Malını korurken de, canını korurken de ölse şehittir.” diyor.

Bu hadisi ilk okuduğum zaman beni çok duygulandırmıştı. İslâm'ın yiğitliğe verdiği önem ortaya çıkıyor. “Vereyim de geçeyim, kurtulayım.” filan olmuyor. Onun için mü'min ise ve tabii iyi niyetle yapıldığı zaman şehit olur.

Soru: Nefsimden şikayetim var.

Cevap: Burada herkesin şikayeti umumidir. Herkesin nefsinden şikayeti var. Allah nefislerimizi ıslah eylesin. Tabii nefsin ikmâlini yapıp da ondan sonra ıslahı zordur. Bir taraftan nefse silahı, bazukayı, kaleşnikofu, dinamiti vereceksin, ondan sonra da nefisten şikayet edeceksin. Nefsin bir kere arpasını kesmek lazım. Nefsi riyazetle yola getirmek lazım. Bir de nefisle mücadele edecek olan insanın ruhunu kuvvetlendirmek lazım. Ruhunu kuvvetlendirmek de zikirle olur. O yolla ruhu kuvvetlendirip nefsin karşısında ona galip gelecek hâle getirmek; öbür taraftan da nefsin ikmâl yollarını kesip, can damarlarını kesip kuvvetlenmesini engellemek lazım.

Soru: Bir zât demiş ki; “Kadının şeyhi kocasıdır. Bir mürşide rabıta edemez.” Kadının intisabı nasıl olacak öyleyse?

Bu söz doğru değildir. Yani kadının şeyhi kocası değildir. Keşke her koca öyle şeyh olacak kadar şey olsa, nerede... Kimisi kadını daha yanlış yollara götürmeye bile uğraşiyor. Öyle bir şey yok. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in zamanında kadınlar da gelip Peygamber Efendimiz'e bağlanıyorlardı. Âyet-i kerîmeyle sabit;

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يَبَايِعَنَّكَ عَلَى
أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا
يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ
أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ
فَبَايِعْنَهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

*Bismillâhirrahmânirrahîm. İzâ câeke'l-
mü'minâtü yübâyi'neke alâ en lâ yüşrikne
billâhi şey'en velâ yesrikne velâ yeznîne velâ
yaktülne evlâdehünne. "Mü'min hanımlar
sana beyat etmek için geldikleri zaman ey
Resûlüm, Allah'a hiçbir şeyi şerik koşmamak
üzere, evlatlarını öldürmeyecekler..." Fe-
bâyi'hünne. "Onlarla bey'atlaş, onların
bey'atini kabul et." Vestağfir lehünnellâh.*

“Onlara Allah’tan mağfiret iste. Onlar için dua et.”⁶ deniliyor.

Demek ki Peygamber Efendimiz’in zamanının hanımları da beyler gibi Peygamber Efendimiz’e gelip bağlanıyorlardı. O halde peygamber makamının, irşadın devamı vazifesi üzerinde olan kimseye erkeklerin bey’at ettiği gibi kadınların da bey’at etmesi lazımdır.

Mürşidine rabıta eder. Bunun bir mahzuru yoktur. Eğer kalbinde bozukluk olan kimseler varsa, yani bir başka adamı düşünüyor filan gibi -kalbi fesat- bir düşünce varsa o zaman mürşidini karşısında evliyâullah büyüklerimizle beraber düşünsün. Bir cami gibi mübarek bir yerde düşünsün. Hocası karşıda... Hani mesela şu ikinci kat kadınlar mahfili olsa, kafesli, orada kadınlar olsa, biz de burada vaaz ediyor olsak, burada da evliyâullah büyüklerimiz, sahâbe-i kirâm, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz, Selmân-ı Fârisî Efendimiz sıralanmış olsa...

O zaman bir kötülük bahis konusu olur mu?

Bu da yetmedi; yanında kocasını düşünsün, çocuğunu düşünsün, kimi düşünürse düşünsün; ailecek gelmişler, mürşitlerin, evliyâullahın huzurunda durmuşlar diye düşünsün. Mühim olan onu düşünmek, ona bağlılık. Yani illa böyle bir fitne fesat bahis konusu değil. Bunları bilmedikleri için “Olmaz!” diyorlar, akıllarına takılıyor, takılınca da kalıyor -bazı kimselerin- [aklından] bir türlü çıkmıyor. Böyle bir şey yoktur. Böyle bir şey yeni çıkmıştır.

Kitaplarımızda tabii hanımların bey’atinin nasıl olacağı belirtilmiştir. Hanımlar da bey’at eder, hanımlar da intisab eder ama musafaha yoktur. Peygamber Efendimiz musafaha etmemiş, el tutmamış, onun için biz de tutmuyoruz. İslâm’da ele tutmak yoktur; bu Batı’dan gelme bir âdet. Kadınlar elini sana uzatıyor... Ben üniversitede profesörüm, geliyor;

“Hocam merhaba.”

Fesübhanallah...

Bana elini uzat diye kim söyledi sana?

Bizim mesela mü'min hanımlara geliyor;

“Merhaba!”

Ya sen kim oluyorsun, ne uzatıyorsun elini?

Yok böyle bir şey. Ama Batı'dan gelmiş, millet de Doğu'yu Batı'yı şaşırılmış, başı dönmüş, nereden geldiğini, bir şeyin nasıl olduğunu bilmiyor, uyuyor. Tabii öyle bir şey yok. Musafaha olmadan intisab vardır.

Bu şeyhlik ve müridlik, öğretmenlik ve öğrenciliktir muhterem kardeşlerim. Cennetin yolunu öğrenecek, cennete varacak. Cehenneme düşmemenin usûlünü öğrenecek, cehennemden kurtulacak. Nefsin oyunlarını bilecek, nefsin oyunlarına tâbi olmayacak. Şeytanın oyunlarını bilecek, şeytana kanmayacak. Allah'ın yolunda yürüyecek, Allah'ın sevgili kulu olacak, mârifetullahı erecek. Allah'ın rızasını kazanacak. Öyle gidecek. Yani bunu öğrenmesi lazım, öğretmek lazım.

Çocuklarımızı Kur'an kursuna göndermiyor muyuz, Allah aşkına? Kız

çocuklarımızı Kur'an kursuna gönderiyor muyuz, göndermiyor muyuz?

Kur'an'ı öğrensin diye gönderiyoruz. Yani şartları sağlandığı zaman, şartlarına riayet ederek hanımların da yetişmesi lazım geldiğinden kadınların da intisabı vardır, kadınlar da rabıta ederler.

Şeyh efendi müridlerin babası makamındadır, babası gibidir, öyle düşünecek. Düşünmesine illa fesat karışıyorsa, manzarayı genişletecek, öyle düşünecek. Cami düşünecek, karşıda büyüklerini düşünecek, daha da yetmiyorsa yanında kavmini, kabilesini, çoluğunu çocuğunu, kocasını, babasını, anasını, hepsini düşünsün; toplansın yanına, kendisini emniyete alsın.

Soru: Sabah namazına kalkamıyorum, çaresi nedir?

Cevap: Sabah namazına kalkamamak bir cezadır, muhterem kardeşlerim. Allah'ın bir cezasıdır. Allah affetsin. Bir cezaya müstehak oluyor da Allah huzuruna almıyor. Mânevî bakımdan işin aslı böyledir. Onun için;

Edebe dikkat edecek, bir.

Akşamleyin abdestli yatmaya dikkat edecek, iki.

Abdestli yatmadığı zaman şeytan gelir, âzâlarına düğüm vurur. Hadîs-i şerîfte böyle bildiriliyor. Yani gözünü bağlar, kulağını bağlar, her âzâsını düğümler. Abdestsiz yattığı için, yanına yanaştığı için ezanı duymaz, gözünü açamaz, ibadete kalkamaz. Onun için abdestli yatmaya dikkat edin.

Bir de yemek yiyip vesaire ile nefsi çok kuvvetlendirdiğiniz zaman nefis galip gelir. Tabii uykuyu sevdirttiği için kaldırtmaz. Akşam yemeklerini hafif yiyin, erken yiyin. Yani nefis kuvvetini kaybetmeye başlasın, sabah vaktinde nefsin tâkati kalmamaya başlasın. “Yat” desen yatmaz duruma gelir. Kerata o zaman karnı acıktığı için bir mutfağa kalkayım diye kendisi kalkacak zaten. Namaz için değil de mutfağa kalkacak zaten. “Bakalım dolapta neler kalmış akşamdan?” diye dolabın başına gidecek. Onun için bu da bir çaredir. Ne yapalım, akşam az yedirirsiniz. Sabahleyin o “mutfağa kalkayım” derken siz de onun yolunu çevirttirirsiniz, yakalarsınız,

lavaboda abdest aldırırsınız, camiye getirtirsiniz.

Soru: Düğün öncesi yapılan nişan kız tarafından bozulursa o ana kadar yapılan masrafları kim karşılar?

Cevap: Nişanın şer'an bir hükmü yoktur, muhterem kardeşlerim. Nişan, nikâh demek değildir. Yani şer'î nikâh demek değildir. Nikâh olsaydı vaat edilen mehrin yarısını vermek gerekirdi. Nikâh bile olmadığından tarafeyn birbirlerine verdikleri hediyeleri geri vermek zorundadır. Nişan bozuldu çünkü, bu nişan münasebetiyle yapılmış. Kimisi hediyelerin üstüne yatıyor. Ya kız yatıyor ya oğlan tarafı yatıyor. Verilen verilmiştir, kalan, alınan bizimdir. Evet lokum, baklava filan gitmişse onlar yenilmiştir, onlar neyse ne artık ama çeyiz çimen, takım, takı, yüzük, bilezik vesaire verilir. Nikâh olmuşsa tabii o zaman durum mehir bâbına giriyor.

Soru: Nişanlıyken dinî nikah kıyılmış, düğünden önce ayrılmışlarsa nikâhın fesholması için ne yapmak lazım?

Cevap: Nikâhın bitişi erkeğin elindedir. "Ben seni boşadım." dediği zaman nikâh biter.

Yani kendi kendine öyle durup dururken olmaz bu iş; “Seni boşadım.” demesi lazım. Veyahut zifafa girilmediyse de, nikâhta zaten zifaf şartı yok. Nikâh zifaftan önce oluyor. Nikâhlandı mı karı koca oluyor, zifaf onun neticesidir, sonucudur. Nikâh oldu mu insanlar karı koca olur, *ve lev gayri medhûlun bihâ* bile olsa. Yani zifaf olmasa bile evli durumdadırlar, boşaması lazım. Ama *gayri medhûlun bihâ* olursa, yani zifaf olmamışsa durum biraz hafif oluyor.

Soru: Hangi durumlarda müridin dersi bozular?

Cevap: Müridin mürşidine karşı edepsizliği halinde ya da kanaatinin değişmesinden bozular. O zaman tevbe edip yenilemesi icap eder. Kendisindedir yani. Edepsizlik olursa kendisi düşebilir. Zihniyeti bozulursa kendisini düzeltmesi lazım.

Soru: Sevmek nasıl ve neyle olur, alameti nedir?

Cevap: Sevmeyi bilememek olur mu, bilmiyorum. Yani sevdi mi insan belli olur, bakışından, duruşundan bile belli olur. “Dertli olan bakışından bellidir.” derler. Ama “Gerçek

sevmek, hakikaten sevmiş olmak hangi şartla tahakkuk eder?” diye soruyu biraz değiştirerek sorarsak; gerçek sevmek ittiba ile olur. Yani uymakla olur.

Mesela hıristiyanlar Hz. İsa’yı seviyor mu sevmiyor mu?

Seviyordur. Çünkü ona karşı duyguları iyidir. Ama Hz. İsa’ya uymadıkları için sevgileri gerçek ve hakiki değildir.

İnne’l-muhibbe li-men yuhibbu mutıu.

Kişi sevdiğine itaat ederse, iktida ederse, ittiba ederse o zaman sevgi tahakkuk etmiş olur. Hem seviyor hem dinlemiyor; o zaman sevgi kusurlu olmuş olur. Yani hem “Peygamberimizi seviyorum.” diyor hem sünnetini tutmuyor. Hem “Allah’ı seviyorum.” diyor hem kulluk etmiyor.

Sevginin alameti nedir?

Sevgisinin gereği olan işleri yapmaktır. İttiba etmektir. Büyüklerimiz böyle demiş.

Soru: İmamlık yapıyorum. Kur’an kursu hocası olmak için imtihana girdim. Kazandım.

Cevap: İyî. Geçenlerde bizim köye bir Kur'an kursu hocası aradık, bulamadık ya... Bu kadar mürid var filan deniliyor, bir türlü bulamadık. İmam buluyoruz, müezzin buluyoruz, müftü buluyoruz, vaiz buluyoruz; Kur'an kursu hocası bulamadık. Girsin de böyle birkaç tane olsun.

Fırsatı gelmişken İlâhiyat'ta talebelik yapan kardeşlerime rica edeceğim; gitsinler müftülükten vazife alsınlar, bir yerde imam olsunlar, müezzinlik, imamlık vazifelerini yapadursunlar. Vaiz olsunlar. Ehliyetli olanlar İmam-Hatip diplomasına dayalı olarak bu işe alışsınlar.

Bence şu anda en kıymetli meslek imamlık.

Neden?

Koca bir cami sizin oluyor.

Yazın kurs yapma imkânı var, sevap kazanır. Namazları zaten kılacaktı, imam olmasaydı ne yapacaktı, yine kılacaktı. Bu arada namazları da kılmış oluyor. En kârlı, kaymaklı kadayıflı meslek bence imamlık. Onun için öyle imamlıkları, Kur'an kursu

hocalıklarının tavsiye ederim. Mesleği uygun olan kardeşlerimiz derhal bu vazifeleri alsınlar.

Soru: Vahdet hakkındaki görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Cevap: Vahdet, birlik beraberlik demek. Tabii müslümanların birlik ve beraberlik içinde olması bugün en hayatî meseledir.

Vahdette, birlik ve beraberlikte bir ince nokta vardır, yanlış anlaşılmasın diye onu her zaman söylüyoruz:

Hız. İbrahim aleyhisselam'dan misal vereyim. Hız. İbrahim aleyhisselam Nemrut'un kavminden bir fert olarak, şehir halkı Nemrut'a tâbi olmuş, bütün kalabalık; hepsine karşı çıkıyor.

Kim haklı?

İbrahim aleyhisselam haklı. Niye kalabalığa uymuyor, ayrılık, aykırılık çıkartıyor?

Birlik hakla, hakikatle beraber olmaktır da ondan.

İbrahim aleyhisselam birlikte, ötekiler tefrikada.

Kim tefrikada; İbrahim aleyhisselam mı?

Hayır, İbrahim aleyhisselam vahdette, ittifakta, ittihatatta; bütün şehir ahâlisi, geriye kalan kâfirler, müşrikler, hepsi tefrikacı.

Neden?

Haktan ayrılmışlar da ondan. Tefrikacı onlar; ittihatçı, ittifakçı bu.

Anlatabildim mi?

İbrahim *aleyhisselam* hatırınızda kalsın diye ondan misal veriyorum. Büyüklerimiz kitaplarda bunu çok güzel yazmışlardır, altı çizile çizile yazılmış, beyan edilmiştir.

Kuru kalabalık neye benzer? Birlik ve beraberlik neyle beraberliktir?

Hakla beraberliktir.

Kalabalıkla beraberlik insanı helak eder. İnsan kalabalıkla beraber oldu mu mahvolur.

Sirke sineğine benzer. Hani sirkeyi koyduğun zaman meydana sinekler olur. Hiç kıymeti yok. Onlar sapır sapır biraz sonra ölürler, kenara serilirler.

Kalabalığın hiç kıymeti yoktur. Birlik ve beraberlik hakla beraber olmaktır. Onun için insan nerede hak varsa haktan yana olacak.

Bunları ben makalelerde yazdım ki herkes bilsin, öğrensin. Yani birlik ve beraberliğin kanunlarını bilsin diye, öğretmek için hadîs-i şerîflerden misal aldım. Peygamber Efendimiz diyor ki;

Zül mea'l-hakki haysü zâle. “Hak nereye giderse hakla beraber ol.”

Yenimahalle’ye gitti, Yenimahalle’ye git; Hacıbayram’a geçti, Hacıbayram’a geç; Keçiören’e geçti, Keçiören’e git. Yani “İlla ben Yenimahalle’de kalacağım, illa şurada kalacağım.” deme. Hak nerdeyse hakla beraber ol. Bulduğun yerden hak ayrılmışsa oradan sen de ayrıl. Hakkın eteğine yapış, hakla beraber ol. Bir kişi bile olsan. O zaman kurtulursun. Yoksa koca kalabalığa, koca kavme uyarsan yandın.

“Herkes plaja gidiyor, biz gitmeyecek miyiz?”

Gitmeyeceksin.

“Herkes eğlenceye gidiyor, biz gitmeyecek miyiz?”

Gitmeyeceksin.

Hakla beraber olacaksın.

Anlatabildim mi, yani vahdetin sırları ve kanunları budur.

Soru: Peygamber Efendimiz’i rüyada görmenin çaresi nedir? Yol gösterebilir misiniz?

Cevap: Peygamber Efendimiz’i rüyada görmenin şartı, sünnetine uymaktır. Sünnetine uyduğun, ümmetine hizmet ettiğin, Peygamber Efendimiz’in tavsiyelerini tutup hoşuna gidecek işler yaptığı zaman Resûlullah Efendimiz ona görünür. Bunları yapmadığı zaman görünmez. Bazen de azarlamak için görünür. Yine o da sevgidendir. Yani sevilen bir müslüman bir günah, hata işlediği zaman azarlamak için görünür, kaş çatar;

“Ben sana darıldım, niye böyle yapıyorsun?”

“Ay, Resûlullah bana darıldı! Ben bu işi bırakayım.” diye bırakır. Bazen de öyle olur.

Ama öyle de olsa yine bir derece gösterir, Resûlullah'ı görmek iyi bir şey. Onun görünmesi için sünnetine sarılmak, kendisine çok salât ü selâm getirmek, ümmetine güzel hizmet etmeye çalışmak. Üç esası söyleyebilirim.

Soru: Annem sizden ders almak istiyor.

Cevap: Tamam, razı oldum. Benim dersimi ona anlatırsınız. Zikirlerini çeksin. Allah mübarek eylesin. Hastaymış, gelemiyormuş, mazereti var. Olur. Vekaleten tarif ediversin. Vekalet caizdir. Zaten biz birçok vekaletler vermişiz, bizim nâmımıza onlar anlatıyorlar, bazı kardeşlerimizin kaydı öyle oluyor.

Soru: Memleketimiz uzak olduğundan üç kız kardeşim var, gelemiyor.

Cevap: Evet, vekil ediyoruz, dersimizi onlara tarif etsin. Onları da kabul ettik.

Soru: Bazı kardeşlerimiz tahsil için Mısır'a gitmek istiyorlarmış.

Cevap: Umumiyetle dinî tahsil için gitmek istiyorlar. Olur, güzel. Mısır'da hocalar var, müesseseler var. Kardeşlerimizden kalabalık

bir grup da var. Yani orada bir cemaatimiz de var. Gitsinler, onlarla birlik beraberlik kursunlar, irtibat kursunlar. Derslerine çok çalışsınlar. “Mısır biraz sıcak olduğundan insan gevşiyor, talebeliği biraz zayıf oluyor.” diyorlar, sıcaktan gevşemesinler. Mısır’a gidip gelmek umumiyetle hava yoluyla oluyor. Şam’da da güzel hocalar varmış, özel dersler oluyormuş, dinî bilgiler için oraya da gidilebilir. Ürdün’de de okuyan bazı kardeşlerimiz oldu. Ürdün de ciddi bir yer, orada da bir şey olabilir.

Soru: Rabıtaya delil olarak Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in hayatından bir örnek verir misiniz?

Cevap: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz’in gözünden hiç gitmezmiş, evde yalnız olduğu zaman da... Hatta onun hayalinin gözünün önünde devamlı olmasından dolayı ayağını uzatmaya utanırmış. Helaya gitmeye utanırmış, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz. Yani bu, o bağlılığın, fenâ fi’r-Resûl olmanın bir alametidir. Rabıta da zaten o olsun diye bir çalışmadır.

Soru: Birisi bizden zikir vazifesi dersi almış, aksatmış. “Şimdi bizim halimiz ne olacak?” diyor.

Cevap: Peygamber Efendimiz; “İnsan yaptığı günahlara pişman olsa, daha diliyle ‘*Estağfirullah yâ Rabbi!*’ demeden Allah affeder.” diyor. Eh Peygamber Efendimiz böyle buyurduğuna göre, hadîs-i şerîfte böyle dendiğine göre biz de affediyoruz. Ama insan verdiği sözü tutmalı. Sonra bizim söylediğimiz şeyler bizim için değil ki...

Biz size “Zikir çekeceksiniz, 100 *estağfirullah* çekeceksiniz.” demişsek bizim için mi bu?

Sizin için, sünnet-i seniyyeye uygun olsun, günahlarınız affolsun diyerdir.

Bu vazifeleri yapmak lazım. Bunlarda ihmal göstermemek lazım. Şeytan çok merettir, insanın doğru yola girmesini engellemek için, girmiş insanı da şaşırtmak için çok dolaşır. İşte onunla biraz mücadele etmek lazım. Nefsi insanın bu zikre pek yanaşmak istemez, ağır, zor gelir. Biraz daha gevşek bıraksan namaza da yanaşmak istemez, namaz da zor gelir. Biraz daha gevşetsen oruç

da zor gelir. Her şey zor gelmeye başlar. Sıkmak lazım, yani zorlamak lazım, zorla yaptırmak lazım. O zaman sevabı çok olur.

Soru: Evlilikle alakalı olarak bir hesap yapıp bu evlenecek olanların mutlu olup olmayacakları şeklinde bir inanç var, aydınlatır mısınız?

Cevap: Böyle bir şey yoktur. Hesap Allah'ın emirleridir, Peygamber Efendimiz'in tavsiyesidir. Bir insanın evlendiği zaman dininin bütünleşeceği, dindarlığının artacağı ve dindarlığı artsın diye evlenmenin çok sevap olduğu, halis niyetle evlenene Allah'ın yardım edeceği pek çok hadîs-i şerîfde bellidir. Binânealeyh, bunun hesabı bu hadîs-i şerîflere dayanıp, “ya Allah” deyip o yola girmektir.

Kendisinin nefsini korumak için, bir.

Günahlara sapmayayım diye, iki.

Allah bana hayırlı evlat versin de onu hayırlı, mücahit, salih bir kimse olarak yetiştireyim diye, üç.

Ümmet-i Muhammed'in adedi artsın, Peygamber Efendimiz memnun olsun diye, dört.

Böyle güzel niyetlerle insan evlenir.

Soru: Birisi rüyada hocasını görmüş. Hocası iki üç hap vermiş. “Bunları al, bir şeyin kalmaz.” demiş. Bu rüyanın yorumu nedir?

Cevap: Eh, inşaallah üç tane hadîs-i şerîf okuduk, şimdi o hadisler hap olsun, o hapları kullansın, şifa bulur inşaallah.

Soru: Birisi bizim müesseselerimizden birisinde vazifeliymiş. Yükü ağırmış. Hayırlısıyla götürmek için dua eder misiniz?

Cevap: Allah hepimize hayırlı hizmetler nasip etsin. İnsanın yükü ağır olabilir. Bizim torun da diyor ki;

“Dede o kadar çok işim vardı ki evden geliyorum, falanca yere gidiyorum. Oradan kursa gidiyorum. Başımı kaşıyacak vaktim yok.”

“İyi, böyle çok olunca insan iyi yetişir.” dedim.

Yük çok olunca insan iyi yetişir, sevabı da çok olur. Hizmet eder, izzet bulur, sevap kazanır, iki cihanda aziz olur. O bakımdan Allah yardımcısı olsun.

Soru: İnsanın zihnini devamlı olarak günlük yaptığı işlerle meşgul etmesinden kurtuluş için yapacağı şey ne?

Cevap: İbadet, namaz.

Neden namaz günde beş defa farz olmuştur?

Öğleyin namaza gitsin, abdest alsın, huzurlu bir namaz kılsın, dünya işlerinden sıyrılsın diye. İkinci vakti gitsin, abdest alsın, usûlüne uygun, aceleyle getirmeden namaz kılsın, dünya işlerinden kurtulsun diye.

Tabii millet şimdi böyle uc ucuna... Namazları öyle kılıyoruz ki...

Mesela nasıl kılıyor?

Ticarethânedede veya bir dünya işinde kendisini yoran bir işte çalışıyor, çalışıyor, cup gidiyor seccadeye; takur tukur namaz kılıyor, hop geliyor. Bunun bir faydası olmaz. Öbür tarafın harareti soğumuyor bile. Tekrar hop bir duraklıyor, ondan sonra tekrar işin içine. Öyle olmayacak. Şöyle bir gidecek, namazı bir kılacak...

Suudlular çok hoşuma gidiyor. Herkes tenkit eder ama... Namaza ezan okunmadan

gidiyorlar, güzel abdest alıyorlar, Kur'ân-ı Kerîm okuyorlar. Bekliyorlar, namazı kılıyorlar. “Namazdan sonra dua etmeden kalkar.” diyorlardı; hiç de doğru değil. Valla, herkesten fazla dua ediyorlar. Duayı yapıyor ama tek başına yapıyor, sen onun ne yaptığını görmüyorsun. Gayet güzel de dua yapıyorlar.

İbadetler insanı kurtarır. Kurtarmak içindir. Zaten günde beş vakit namaz insanın günlük meşgalenin sıkıntısından çekip sıyırmak içindir.

Soru: Namaz kılariken insanın kendini tam olarak namaza vermesi için ne gibi pratik tedbirler olabilir?

Cevap: Bu da abdesti güzel almakla başlar. Ondan sonra devam eder.

Soru: Müceddid nedir? Ve müceddidin yetkileri nelerdir? Herkes müceddidin koyduğu usullere uymak zorunda mıdır?

Cevap: “Allahu Teâlâ hazretleri her asrın başında bu ümmetin işlerini, bilgilerini yenileyen ona bir çekidüzen veren bir müceddid gönderir.” diye hadîs-i şerîf vardır.

Onun için bu hadîs-i şerîfi okuyanlar bu meseleyi bilirler.

Bazı kimselerin o müceddidlerden olduğuna hüsn-ü zan edilmiştir. Mesela İmam Rabbânî hazretleri Müceddid-i Elfi Sâni, yani “ikinci binin müceddidi” diye bu lakapla tanınmıştır. Her asrın müceddidi vardır. Tabii onun alameti, sünnet-i seniyyeyi bilmesi, Kur’ân-ı Kerîm’i tam bilmesi ve sapıtmaları, hurafeleri, sapmaları, dinden, özünden uzaklaşmaları tespit edip onları engellemesi, işi tekrar rayına oturtmasıdır. Müceddidliğin aslı odur. Yani “Sahabe Müslümanlığı”na doğru yeni bir tadil, işi tekrar yörüngeye oturtmak, raydan çıkmış olan vagonu tekrar raya oturtma çalışmasıdır.

Anlatmak böyle mümkün olursa böyle anlatmak isterim.

Soru: Arazide yolda giderken vesaitle motorla selam vermek için el kaldırıyoruz. Sesimizin duyulmayacak yerlerde elimizi kaldırdığımız zaman olur mu?

Cevap: İnşaallah olur. O zaman bir mecburiyet olmuş oluyor. Yahudilerin şeklinde değil de kendimize mahsus şekillerle

selamımızı ifade ederiz. Ben bazen yolda geçenlere, yolda biz geçerken giderken yolda duranlara veya öbür taraftan bu tarafa geçenlere korna çalıyorum veya kendim kenarda oturuyorsam, süren arkadaşa “Yolda duranlara korna çal.” diyorum, öyle geçiyoruz. Diyorum ki;

“Bu *selamun aleyküm* yerinedir.”

Yani “dıt” yapıyor ama *selamun aleyküm* demek. Ne yapalım, başka türlü duyuramayız.

Soru: Çocuklarım, evlâd u iyâlim televizyon seyretmekte ısrarlı. Bazen tevbe ettiklerinde ben de memnun oluyorum, tekrar başlıyorlar. İkaz edince beni paylıyorlar. Kazara televizyona bakarsam ‘Ah seni seni...’ deyip beni o şeyden alıkoyuyorlar. Ama onlar devam ediyorlar. Ne yapacağımı şaşırdım. Dua ediniz.

Cevap: Şaşıracak bir şey yok. Televizyonu kaldırır atarsın, kurtulursun. En iyisi o. Dişi ağırınca ne yapıyor dişçi? Çekip atıyor.

Soru: Şeytandan, vesveselerinden kurtulmak için ne yapayım?

Cevap: Allah'a sığınırınız. Allah'a tevekkül edersiniz. O zaman zararı olmaz.

Soru: Bildiğiniz gibi ülkemizde, Doğu'da büyük kargaşalık var. Bir yanda gözü dönmüş PKK çocuk, kadın, asker demeden katliam yapıyor. Buna karşılık sanki PKK meselesini halletmek istemeyen, hatta gündemde tutan devlet ve siyasî entrikalar, hatta hiç gözünü kırpmadan mazlum halka zulmetme ve öldürme olayları adeta bir Türk-Kürt diye kardeşi kardeşe düşman etmeye ve ırkçılığı ön plana çıkarma çalışmaları var. En korkuncu, halkı karşı karşıya getirmek var. Buna karşı tavrımız ne olmalıdır? Şaştık kaldık.

Cevap: Bunda da şaşılacak bir şey yok, yani herkes kendisini bile şöyle bir düşünse...

Ben bir kere birisine sordum “Nerelisin?” diye, güldü bana;

“Hocam, ben sana ne diyeyim? Nereliyim diyeyim?” dedi.

“Nereliysen söyle.” dedim.

“Anam Tarsuslu, babam Trabzonlu. Anamın babası Şamlı, anamın anası bilmem nereli. Babamın anası şuralı, babamın babası

şuralı. Ben şurada doğdum, filanca yerde okudum, filanca yerde oturuyorum. Şimdi ben nereliyim?” dedi.

Hepimizin akrabalığı vardır, damatlığı vardır, karabeti vardır, arkadaşlığı vardır. Zaten saf ırk yoktur. Yani arasan bulamazsın. Saf kan, yüzde yüz, dört dörtlük şu veya bu, olmaz ki. Yani bu onun için yanlış bir şeydir. Hatta “Kürdüm” diyen kardeşlerimizin bir kısmı ırken Türk’tür. Bir kısmı Arap’tır. Hatta Arapça konuşuyor. Biliyoruz ki Hz. Ömer devrinden beri oraları Araplar. Veyahut Ermeni’dir veya şudur, budur. Irk mühim değildir. İne ekremeküm indellâhi etkâküm. “Takvâsı en üstün olan, Allah indinde en sevgilidir.”

İster İranlı Selmân-ı Fârisî olsun, ister Habeşistanlı Bilâl-i Habeşî olsun, ister Süheyl-i Rûmî olsun, ister Yemenli Huzeyfe el-Yemânî olsun, kimse; bölgesinin, ırkının, kavminin, kabilesinin kıymeti Allah indinde sıfırdır, kıymeti yoktur.

Neyin kıymeti vardır?

Takvânın kıymeti vardır. İmanın kıymeti vardır.

Biz mü'min kardeşlerimizi seviyoruz. Yusuf İslâm Yunanlı, vallahi seviyorum. Yusuf İslâm Yunanlı ama seviyorum. Yunanlı'yı sevmem sanırdım, kendim sevemem sanırdım. Avusturalya'da bir sakallı Yunanlıyla tanıştık, müslüman olmuş, ahbab olduk. İntisab etti, tarikatimize de girdi, kardeşimiz oldu. Çok seviyorum. Yani mü'min olunca iş bitiyor. Nereden olursa olsun.

Biz bu sevgiyi işleyeceğiz. Öteki türlü duyguların yalan yanlış olduğunu ve bu işin bir tuzak olduğunu, bunun arkasında Ermeni oyunu olduğunu, Türkiye'yi parçalamak, petrol bölgelerini emperyalistlerin sömürmek istedikleri olduğunu anlatacağız. Bundan Türk'e de Kürd'e de Acem'e de bir fayda gelmeyeceğini, Arab'a da, Saddam'a da, Hafız Esed'e de, kimseye bir fayda gelmeyeceğini herkesin bilmesi lazım. Emperyalizm körüklüyorsa kendi faydasıdır. Mutlaka kendisi fayda sağlayacaktır. Bunu iki kere iki dört eder gibi bilmek lazım. Ona göre ne Kürt kardeşimizin Türk'e karşı bir kızgınlığı olmalı ne Türk kardeşimizin Kürde karşı bir kızgınlığı olmalı. Bu şeyler boştur. Biz muhabbetimize devam etmeliyiz. Bu yarayı tedavi etmeye

çalışmalıyız. Aslı esası yoktur, hiçbir mantığa dayanmaz. Hepimizin nice akrabası vardır, kardeşi dostu vardır, çok sevdiği en yakın arkadaşı vardır. Ondandır bundandır veya şundandır. Bunun mânasızlığı gün gibi ortadayken işi böyle cinayet haline getirmek de tabii bir ayrı cinayettir.

Çaresiz değiliz bunu söyleyeceğiz ve bunu işleyeceğiz.

Soru: Sizden ders almayıp da sizin tayin ettiğiniz bir kimseden ders alırsak tarikate girmiş oluyor muyuz?

Cevap: Oluyorsunuz. O bizim vekilimizdir vekil tayin etmişiz.

Bazı kardeşlerimize vekâlet vermişizdir. Tamamdır, vekâlet caizdir. Nikâhta bile caizdir. Kız karşısına gelmiyor, birisini vekil tayin ediyor onun nâmına nikâhı kıyıyoruz. Vekâleti sahih olduktan sonra kıyılıyor. O bakımdan normaldir, tereddüt etmesinler

Soru: Margarin kullanmak caiz midir?

Cevap: Caizdir. İçinde domuz yağı olmayan margarini kullanmak caizdir, sıhhate uygun değildir. Anlatabildim mi? İçinde domuz

yağı varsa caiz değildir. Domuz yağı olmayan, hayvanî yağ olmayan, nebati margarin yemek caizdir. Caizdir ama sıhhate uygun değildir, tavsiye etmem. Çünkü kolesterol, damar sertliği yapıyor. Sıhhî bakımdan uygun değil. Akıcı yağ kullanın. Margarin yağ kullanmayın, zeytinyağı kullanın. Ona benzer akan yağları kullanın, sıhhate daha uygundur.

Soru: Ayakta zikir yapmanın dinimizde bir sakıncası var mıdır?

Cevap: Yoktur.

Ellezîne yezkurûnallâhe kıyâmen ve kuûden ve alâ cunûbihim ve yetefekkerûne fî halkıs semâvâti vel ard.

Ayakta da, oturarak da hatta yanına yaslanmış olarak da zikretmek caiz olduğunu bu âyet-i kerîme ve başka âyet-i kerîmeler gösteriyor. Caizdir, olabilir. Her alanda zikir yapmak uygundur. Yolda yürürken, otururken, ticaret yaparken, kafesinde otururken, otobüste giderken, gece yatıp uyku uyuyuncaya kadar kalbinin, dilinin Allah demesi, lâ ilâhe illallah demesi, salât ü selâm getirmesi, zikir yapması her hâlükârda caizdir.

Galiba bu kardeşimizin sormak istediği; daire oluyorlar, el ele tutuşuyorlar böyle zikir yapıyorlar.

Bizim yolumuzda böyle yapılmıyor ama caiz değil demek değil. Biz yapmıyoruz. Biz zikri oturarak, hafif sesle kendimiz olduğumuz zaman, hafif sesle veya kalbî olarak yapıyoruz. Kalbî zikrin sevabı çok olduğu için.

Fakat fazla yüksek sesle kan ter içinde kalarak devrilerek, yıkılarak yapılan zikir caiz değildir. Bir arkadaşımız anlattı;

“Almanya'da bir caminin bir kaç katı var, biz alt katta bulunuyoruz, üst katta seminer odaları vs. var. Orada kıyamet kopuyor yukarıda tepinme, gürültü, patırtı; yerinden oynuyor, bina sallanıyor. Çıktım, meğer zikir yapıyorlarmış birbirlerinin üstüne yıkılmışlar, devrilmişler.”

“Zikrin de tadını kaçırdınız, işi cıvıttınız.” diye onları azarlamış. Kızmış, bağırmış çağırmış. Böyle zikir olmaz.

“Birbirlerinin üstüne devrilmişler, yığılmışlar hocam!” diyor.

Öyle maskaralık olmaz. Zikrin edebi, âdâbı vardır, terbiyesi vardır. Huzurda olmanın bir ciddiyeti vardır.

Çok fazla bağırmaya lüzüm yok. Peygamber Efendimiz'in hacçetiği zaman birisi bağırarak dua ediyordu da, dedi ki:

“Ey insanlar! Kendinize gelin. Siz sizi duymayan bir kimseyi takip etmiyorsunuz ki bu kadar bangır bangır bağırmaya lüzüm yok.” buyurdu.

Onun için zikrin nezaketle, zerafetle, letafetle olması, öyle fazla gürültüye patırtıya işin boğulmaması lazım geliyor.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

29 Rebîü'l-Evvel 1413 / 26.09.1992

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

